

Міністерство освіти і науки України
Комітет з фізичного виховання і спорту МОН України
Сумська обласна державна адміністрація
Управління молоді та спорту
Сумської обласної державної адміністрації
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Тартуський університет (Естонія)
Сумський державний університет

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
(Україна, Суми, 16–17 квітня 2020 року)

Суми
Сумський державний університет
2020

ЛОГІКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТІЛЕСНОСТІ ЛЮДИНИ В ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОМУ КОНЦЕПТІ

Возний А. П., к.філос.н.; доц., Чернецький І. В., студ.
Сумський державний університет
vozniy.andrii.p@gmail.com

Вступ. Проблема людини в усьому розмаїтті характеристик її сутності й існування завжди виступала актуальним питанням в філософії науки. Проте, сьогодні вона набуває особливого значення. Сучасність характеризується небувалими за своїми масштабами економічними, науково-технологічними, соціально-політичними, духовними потрясіннями, які проявляються у конфлікті між людиною та її соціальним середовищем. Це підкреслює важливість правильного розуміння проблеми тілесності людини в фізкультурно-спортивному концепті.

Мета дослідження. Провести логіко-методологічний аналіз людської тілесності в фізкультурно-спортивному концепті. Для реалізації поставленої мети було проаналізовано питання феномену людської тілесності, досліджено сутність синергетичної парадигми та її роль в розвитку фізичної культури та розкрито вплив NBICS-конвергенції та трансгуманістичної еволюції на розвиток людини.

Виклад матеріалу дослідження. Тілесність, на наш погляд, – це набір інформаційних, енергетичних, системно-структурних та функціональних властивостей, що належать кожній окремій біосистемі людини. Тілесність – це субстрат людської життєдіяльності, що являє собою багатомірне утворення, яке існує в трьох вимірах: біологічне (природне) тіло, внутрішня тілесність, зовнішня тілесність і конструюється на їхньому перетині. Тому тілесність – це змістовна складова людини, що забезпечує саму можливість соціального буття. Феноменом є той факт, що власне тілесність здійснює

важливий вплив на структуру фізичної культури та забезпечує її існування та розвиток.

З нашої точки зору, фізична культура – це сукупність усвідомлених біологічних, психологічних, соціальних і духовних факторів для розвитку людського організму. Фізична культура є складним і багатофункціональним явищем суспільного життя. З моменту свого створення зазнавала значну кількість біфуркацій, тобто вибухових змін, які давали нові непередбачувані явища її еволюційного розвитку, що підтверджує її нелінійний розвиток, нерівновісність, нестійкість, необоротність. Тому дослідження такої системи краще проводити за допомогою методів нелінійного мислення – теорії самоорганізації складних систем (синергетики).

Синергетика – це міждисциплінарний напрям, який займається вивченням систем, які складаються з багатьох підрівнів різного генезу (електронів, атомів, молекул, органів тварин, людей, транспортних засобів тощо), і виявленням того, яким чином взаємодія таких підсистем приводить до виникнення просторово-часових структур в макроскопічному масштабі [1, с. 53–55].

Таким чином, виходячи з синергетичного підходу, головними принципами управління та вдосконалення фізичною культурою є створення для елементів цієї системи (фізичної культури) за допомогою біологічного, психологічного, соціального та духовного факторів умов, які сприяють їх самоорганізації. При цьому важливо визначення та досягнення точок біфуркації для більш оптимального шляху розвитку фізичної культури і спорту в цілому. Зауважимо, що еволюційний рух складної нелінійної системи, якою є фізична культура та спорт, буде відбуватися дискретно за допомогою асимптотично стійких координат – атракторів. Тому ми приходимо до висновку, що концепція самоорганізації складних систем, до якої належить людська тілесність, дає ключ до розкриття процесів розвитку в різноманітних формах та на різних рівнях

Кілька років тому два американських вчених, Михайло Роко і Вільям Бейнбридж, виявили найважливішу закономірність суспільного й технологічного розвитку нашого часу, яку назвали NBICS-конвергенцією (по перших буквах областей: N – нано; B – біо; I – інфо; C – когно; S – соціо). Проблема NBICS-конвергенції в значній мірі є світоглядною проблемою. Вона зачіпає ряд фундаментальних етичних, соціальних і культурно значущих проблем філософської антропології. Один із головних аспектів цієї проблеми – вплив Ні-Tech (високі технології) на людську тілесність. Людська істота тепер може бути не тільки сконструйована, але і реконструйована. Власні процеси тіла можуть бути перепрограмовані на досягнення потрібних результатів. Тілесність людини в результаті автономізації мікроелементів стала розумітися не як безперервна оболонка, а як якась дискретність (роз’ємність органів, заміщення генів, гендерний обмін) [2, с. 130–131].

Феномен NBICS-конвергенції представляє собою радикально новий етап науково-технічного прогресу і по своїм можливим наслідкам є новим важливим еволюційно-визначальним фактором і знаменує собою початок трансгуманістичних перетворень, коли сама по собі еволюція людини перейде під її власний розумний контроль.

Трансгуманізм – це філософська течія, яка вважає, що головною метою для всього людства є розвиток науково-технічного прогресу, що направлений на підвищення життєздатності людини, радикального продовження життя, забезпечення необмеженого розвитку можливостей свідомості щодо трансформації тіла та його самопізнання

Еволюція трансгуманізму – це ідіологія, яка в антропологічному вимірі направлена на подальший духовний, тілесний та ментальний розвиток людини, соціальної групи та суспільства за допомогою нанотехнологій. Базовими принципами еволюційного трансгуманізму є висока духовність, висока культура, висока етика, стрімкий науковий рівень та високі технології. Проте при умові «тотальної дигіталізації» такі вічні цінності як гуманізація, тілесність та

ментальність людини знаходяться під загрозою. Крім того за умови розвитку нано-біо-інфо-когно-технологій зростають потенціальні можливості створення сучасної зброї, яка може знищити людство та привести планету в незворотний стан.

Висновки. Фізична досконалість неможлива без моральної, естетичної, інтелектуальної досконалості особистості, але й будь-яка із названих характеристик не можлива без досконалості фізичного характеру. Зв'язок між душею та тілом людини полягає в сутності людської тілесності та її взаємозв'язку з навколишнім середовищем.

Таким чином, виникнення терміна «тілесність» закономірно. Він служить для подолання дуалізму душі-тіла, можна сказати, використовуючи термінологію В. П. Зінченко, - одухотворення тіла і отілеснення душі. По своїй суті тілесність людини являє собою дуже складний феномен, який можна представити на рівні психологічного, духовного та ментального рівнів . Людська тілесність у світі, таким чином, постає як щось багатогранне, невизначене, пластичне, яке дає перетворення за допомогою гуманотехнологій.

Ми знаходимось на порозі нової ери – постлюдської, яка охопить всю планетарну цивілізацію. Ця епоха торкнеться найблищого майбутнього будь-якої людини, її особистості, долі, тіла і навіть душі. Практика використання супертехнологій перевтілить людину в транслюдину, а останню – в постлюдину. Наша епоха лише початковий момент постлюдського часу, який буде називатися NBICS цивілізація. Передбачається, людина перетвориться в абсолютно нову технологічно саморозвиваючу істоту – Homo Sapiens, а тіло людини майбутнього буде проектуватися як машина і буде зберігати зовнішній вигляд людини лише в естетичних цілях

Література

1. Цикін В. А. Філософія самоорганізації складних систем: монографія. Суми: СДПУ, 2001. 196 с.
2. Цикін В. А. Философская интерпретация NBICS цивилизации: монографія. Сумы: ФЛП Цема С.П., 2016. 240 с.